

SOĞUK DEĞİLDİ VE YAĞMUR ÇİSELEMİYORDU

Ne kadar yürüdüğümü bilmiyorum. Bacaklarım artık isteğim dışında hareket ediyor sanki. Öylesine yorgunum ki... Ama durmuyorum, duramıyorum.* Erişmek istediğim menzile sanki bir an evvel varmak için gövdemin ağırlığından, bedenimden ayrılmaya niyetli dizlerim. Buz tutmuş gölleri geçiyorum, güneş ışığının yere değmediği ormanları, çorak tarlaları, çölleri... Öyle yorgunum ki aslında... Biri durursa yahut ayağım bir taşla değse, ayağıma bir diken batsa da duraklasam diyorum, hareket etmeye mecalim yok...

Ama değişiyor tüm bu zahmete, sonunda karşımda görüyorum onu, sanki hiç eskimemiş, sanki hiç gitmemiş, ter ü taze oluyorum ben de birden; üstümden yolların, çöllerin tozu pisliği silkiniyor, göllerin, denizlerin neminden eser kalmıyor. Çünkü o karşımda, o beni görüyor...

Alarm sesiyle irkiliyorum.

Alarm olarak kullanıyorum cep telefonumu, artık çalmayan, çoğu zaman kapalı olan bu meşum aleti. Sahi bizim bir zaman-

* Dizlerim, erişmek istediğim menzile bir an evvel varmak için gövdemin ağırlığından, bedenimden ayrılmaya niyetli sanki.

lar bir çalar saatimiz vardı, ne oldu ona? Çalar saat! Eskiler ne yüce gönüllüymüş, uyanmak için saate güveniyorlarmış, bir eşyadan bir vazife bekleniyor, zamanı göstermek, zamana riayeti sağlamak için...

Yine ter içinde kalmışım, yastığım sırlıklam, tişörtüm, saçlarım su gibi. Neden bu kadar terliyorum bilmem. Biraz da bunu düşüneyim diyorum kendi kendime. Öncelikle kiloluyum sanırım, iki aydır doğru dürüst yaşam belirtisi göstermememe rağmen. Obez değilim belki ama olmam gereken kilonun üzerindeyim, belki bundandır terlemelerim. Sonra burnumdan rahat nefes alamıyorum. Burnumla nefes alamamamın gece terlemelerimle bağıni kuramıyorum, zayıf ihtimal. Herhalde yorganım kalın geliyor. Üşümekten, hasta olmaktan korkup saç tellerime kadar çektiğim yorgan, gece terlemelerimin baş müsebbibi gibi duruyor. Elimdeki telefonda internete bakıyorum; kanser belirtisi çıkıyor. Şaşırmıyorum, tırnaktan saç teline kadar pek çok şikâyeti o habis hastalığın belirtisi olarak gösteriyorlar. Kendime yüzlerce kez koydum buna benzer teşhisleri. Rezillik...

Şimdi yataktan kalkıp güne başlamayı ertelemek için başka bir şey düşünmem gerek. Aklıma *Mahur Beste*'nin Behçet Bey'i geliyor. Ne de güzel oyalıyor kendini, öteliyor hayatı üstat, diyorum, yatağından kalkmadan neler düşünüyor öyle uzun uzun. Yahut Proust'un Swan'ı... Neyse ertelemek, ötelemek bile bir maharet istiyor, bense o derece mahir değilim. Aslında kaçmak istediğim o görüntü, o son rüya sahnesi biteviye gözümün önünde. Ne kaçabiliyorum, ne unutabiliyorum...

Artık bitti, bugün işyerime ve işime dönüş günüm. İki aylık izinler, raporlar, müsamahalar sona erdi. Kimi görsem "işe gel, havan değişir, kafan dağılır bir şeylerle meşgul olursan," diyor. Ben de bu cümleleri kurardım başkasının yerinde olsaydım, klişeler şaşmaz bir şekilde evrensel sanıyorum.

İnsanın mutluluğu bulduğu yer neresidir, insan nerede mut-

ludur? Zihnim bugün çok yaratıcı aslında yerinden kalkamayan bedenini oyalamakta. Yani demem o ki insanın mutluluğun kaynağı nedir? Filozoflar varlığın ve bilginin arkesini araştırmışlar fakat mutluluğun kaynağı, önermesi yok filozoflarca ileri sürülen. Stoacıların ya da hedonistlerin mutluluğun yollarına dair söyledikleri var elbet ama kaynak diyorum kaynak! Misal, gerçekten anne karnında mıydı mutluluk? Bu ana rahmine dönüş, bu regresif özlem doğru olabilir mi? Yani insan mutlu olduğunu bilmediği bir mutluluk evreni dönemine dahası mutlu olduğunun farkında bile olmadığı bir yere mi atfeder mutluluğu? Sanıyorum boyumu aşan sorularla zihnim kendinden kaçıyor, zihnim kendinden kaçıyor, zihnim kendinden kaçıyor...

Yatakta doğrudum nihayet. Uyurken başımda bekçi misali dikilsinler diye ayakucuma koyduğum terliklere uzandım. Yavaş yavaş gerinerek sabahlığımı giydim. Bu çağda, uyandığında sabahlık giyen son altı kişiden biriyim sanırım. Artık normalleşme zamanı geldi, diyorum kendi kendime, artık normalleşme zamanı geldi, kendime acımdan vazgeçme zamanı çoktan geldi.

Çünkü bilir misiniz en ağırıdır bu insani duyguların; insanın kendine acıması. Başka birine, bir hayvana, bir çiçeğe acımak ne kolay ve ne rahatlatıcı bir duygudur. Bir nevi katharsis sağlar, bunun başına bu geldi, ben ona üzülüp acıyayım ki benim başıma gelmesin, demenin bir hâlidir, bir tezahürüdür başkasına acımak. Oysa ben bu duyguyu çoktan geçtim, artık bizzat kendim bir acıma nesnesiyim çevremdekilerin nazarında. Beni görüp sevgililerinin, eşlerinin ellerini daha sıkı kavrayanlar var. Bir ibret vesikasıym, görmeler yürek ister.

Heyhat, ben kendime acıyorum. Nasıl oldu, nasıl bu hâle geldim, nasıl elimden kaçtı ömrümün muhtemel mutluluk takvimleri, mekânları... Aynaya bakınca başlıyor bu ıstırap, insan kendine, hele de kendisiyle karşı karşıyayken yalan söyleyemiyor. Aynaya bakmadan, hâl-i perişanımı görmeden geçirebildiğim o

ender günlerde ise gözyaşlarım bir kıymık gibi batıyor kalbime. Yeter bu kadar diyorum kendime, yetmiyor. Dünyada pek çok insanın da başına geldi belki ama dil, gönüle erişmiyor, akıl, ve sağduyu gibi fazilet unsurları, kalp denilen o ipekten mürekkep demire nüfuz edemiyor.

Hem kendine acımanın da rahatlatıcı bir yanı var, ayağa kalkmaya, yeniden başlamaya fırsat vermiyor. Çocukluğundan kovulmuş bir delikanlının boşvermişliği geliyor insana. Bir tür laubalilikle bakıyorsun kendi içine ve etrafa. Velhasıl kendine acımak çok çetrefil, pek hazin bir hikâye...

Önceden ütlediğim gömleğimi, pantolonumu giydim. Yavaş yavaş diyorum kendime sürekli, yavaş yavaş kendime gelmeliyim, zihnimdeki görüntüyü silmeliyim diyorum. Ama olmuyor işte, insan bir seferde, bir günde, bir ömrün devamına karar verilen bir anda kendine gelemiyor. Hele ki anılar olunca dört bir yerde, içilmemiş suya dayanamıyor, yarım kalmış bardaktaki su bir türlü içilemiyor, lavaboya dökülemiyor.

Derin tesirler dilsizdir diye okumuştum yıllar evvel bir kitapta. Bu söze bel bağlıyorum şimdi maalesef, başka bir çıkar yol bulamıyorum, başka bir avuntum da yok. Çünkü izaha dilim yetmiyor, zaten mahir bir hatip olmadım hiçbir zaman acılarının ifşasında. Yazdıklarımınsa aslı astarı pek yok. Kopuk uçurtma...

Buzdolabının kapağını açıyorum. Her şey bozulmuş, kokuşmuş, çürümüş sanki. Bulduğum birkaç lokmayı zorla ağzıma koyuyorum, çay demlemedim, su bile içmeden çiğnemeye çalıştım ağzımdakileri. Her seferinde, her çiğneyişte telkin ediyorum kendime; yavaş yavaş kendime gelmeliyim, zihnimdeki görüntüyü silmeliyim diyorum. Olmuyor, gücüm de yetmiyor, sözüm de geçmiyor.

Psikoloğun verdiği ilaçları yutuyorum bir ümitle. *Ativan*, *Lustral*. Biri dil altı diğeri dil üstü... Bir mantra gibi kendi kendime mütemediyen tekrarlıyorum. Yavaş yavaş kendime gel-

melîyim, zihnimdeki görüntüyü silmeliyim. Buradan ayrılmam gerek, bu evden çıkmam gerek. Anılar insanı rahat bırakmıyor.

Nihayet benim için imkânsız olanı yaptım, uzun zamandır kendimde bulamadığım güce bir an için tekrar sahip oldum ve evimin içeriden kilitlediğim kapısını açtım. Eşikte duran ayakkabı parlaticısı bile gözlerimin dolmasına yetiyordu ve durmadan, kendime söyleniyordum; “Sakin ha, sakın ha, iyi gidiyorsun devam et.” Aylardır hunharca kullanarak zevkime alet ettiğim, kendi karakterinin, yapısının dışına bile isteye çıkardığım, topuklarına basmaktan şekilsizleşen, kerata kullanmaksızın ucunu vurarak ayağıma geçirdiğim için bir ayakkabı artığı hâline gelen pabuçlarımı giydim. Pek zavallı görünüyorlar yazık, toz içindeler, orijinal renklerini ben bile hatırlamıyorum. Hatırladığım onca şey var ki, bunu hatırlayamadığıma hiç şaşırıyorum. Oldum olası asansörleri sevmediğim için ağır ağır iniyorum merdivenlerden. İnmem gereken mesafe de zaten öyle çok değil. Fakat durmam gerektiğini hissediyorum tam ortada. Atışını bile unuttuğum, diz kapağımın arkası ne kadar umurumdaysa ancak o kadar önemsedığım kalbim, dayanamıyor herhalde âni hareketlenmelerime. “Dur,” diyorum içimden; yavaş yavaş kendime gelmeliyim, bu kadar yormamalıyım bedenimi belki de. Can tatlı işte, başka şeye benzemiyor.

Kan ter içinde kaldım yine ama olsun, bir adım kaldı apartmandan çıkmama. Elim ezbere uzanıyor apartman kapısının kilit düğmesine, “daaat!” diye pek kaba bir sesle anlıyorum kilit sürgüsünün bana teslim olduğunu.

Ve çıkıyorum insanların arasına yeniden. Nicedir kaçtığım, kuytu köşelere saklandığım, karşılaşmamak için bahanelerden hikâye kaleleri kurduğum insanların arasındayım yine. Fakat korkuyorum, aylardır insan yüzü görmemiş bir mahpus gibi kor-

kuyorum ve merak ediyorum onları. Üstüme doğru geliyorlar sanki, pejmürde bir kıyafetle çıktım herhalde sokağa, diyorum fakat şöyle göz ucuyla kendimi yokladığımda fena da görünmediğimi düşünüyorum.

Hanımlar beyler, eskidendi o kıyafetine göre insan seçme dönemi. Şimdi kıyafet bariyerleri kalktı ortadan. Misal, üzerinizdeki pahalı olduğu düşünülen kıyafetlerinizin aynısını sizinle aynı mertebede olmayanlar da giyebiliyor. Moda, artık bir ayırım kalkanı olmaktan çıktı. Bilginize...

Sonra aklıma geliyor beni görenlerin yüzlerinin neden ekşidiği, acıma hissiyle mahzunlaştığı... İnsanın felaketi yüzüne yansıyor herhalde. Silinmiyor yüzümden bu bedbahtlık izleri. Yüzümü kaç kere yıkarsam yıkayayım değişmiyor alnımdaki çizgiler, gözümdeki kanlı damarlar yok olmuyor.

İşyerime yürüyerek gitmeye karar verdim. Arabam olmadığı için kullandığım otobüsün kalabalığına tahammül gösterecek gücü kendimde bulamadım çünkü. Yürüyerek giderken de en tenha güzergâhı belirledim kafamda. Yıllar önce bir adam tanımıştım. Veremdi, öksürürken soluksuz kalır, yere yığılırdı. Küçük bir yazıhanenin bir odasını patronunun onayıyla yatak odasına çevirmişti, orada yatar kalkardı. Yazıhanenin dışına çıkmak zorunda kaldığı pek ender zamanlardaysa surati asılır, sanki yazıhanenin kapılarını, duvarlarını okşayarak bir nevi vedalaşma ritüeli gerçekleştirirdi. Bir gün benim de bulunduğum bir toplantıdan sonra patronu ondan dışarı çıkmasını ve yazıhaneye yaklaşık beş yüz metre uzaklıktaki bir matbaadan bastırıldığı el ilanlarını almasını istedi. Dünyası başına yıkıldı garibanın, insan denilen leş yiyicinin haddinden fazlasıyla yine karşılaşacağım diyerek dert yandı dişlerinin arasından. Sonra zihninde sınırlarını çizdiği bir haritayla insandan uzak yerleri belirleyerek ve yolunun iki katına çıkmasına da rıza göstererek ayrıldı yazıhaneden. Bir saat sonra ise ölüm haberi geldi, cesedi, kendi tabi-

riyle leş yiyicilerin eline düşmüştü, son nefesinde yanında olsam muhtemelen böyle derdi. Gri kentin تنها yollarından birinde yakalandığı öksürük krizi bir berber dükkânının önünde sona ermişti...

Onun gibi değilim, dedim kendi kendime, yine kendime gelmeliyim dedim, zihnimdeki görüntüyü silmeliyim. Mesela karşımda uzanan nehre bakmalıyım biraz. Pek kirli, pek nazlı akıyor olsa da, zamanın da aktığını, her şeyin geçtiğini gösteriyor diye düşünmeliyim. Yanımdan geçenlere de dikkat etmeliyim tabii. Yeni nesil gençler kaykaya, patene pek bir hevesli. Bisikletlileri, elektrikli bisikletlileri ve motor kullananları da gözümünden kaçırmamalıyım. Başıma bir iş gelsin istemem, çünkü iki ay sonra ancak güç buldum onların ve diğerlerinin, arabaların ve evlerin ve evrenin sesini yeniden duymaya...

Yaşamak hazin bir macera artık benim için. Nefes alıp verişimden gayrı bir emarem yok hayatta oluşuma dair. Belki yürümek de eklenebilir yaşam emarelerime. Yıllar önce okuduğum bir kitapta benim gibi bir karakter vardı galiba. Yürüdükçe düşünür, düşündükçe yaşadığının farkına varırdı. Kaldığı hastanede edindiği yürüyüş arkadaşı bir gün yürüyüşe gelmediğinde onun öldüğünü anlamıştı. Bu kadar basitti aslında her şey... Sonra büyük bir Alman filozofu vardı, ömrü boyunca yaşadığı kentten hiç ayrılmayan ve sadece günün belli bir saatinde dışarı çıkıp yürüyüş yapan bir düşünür. Koca Königsbergli! Benim atam bu roman kahramanıyla bu filozof mu yoksa? Saçmalıyor olsam da iyi, bu da bir delil kendimi kaybetmediğime. Saçmaladığımın farkındayım üstelik, usul usul ve müstehzi bir ifadeyle sesleniyorum kendime. Yavaş yavaş kendime gelmeliyim, zihnimdeki görüntüyü silmeliyim.

Nice düşünme temrini, nice insan silueti ve nice adım sonra vardım işyerime. İşyerim dediğim bir kamu dairesi. Büyük bir araziye kurulmuş bu devlet dairesinin nizamiyesine yaklaştık-

ça ürpertisi arttı içimin. Kapıdaki güvenlik görevlilerinden biri beni görünce şaşırды, kulübesini terk ederek yanıma geldi elimi sıktı ve dinlemediğim bir iki kelam etti. Sonra beni sırtımdan adeta iteleyerek yüreklendirmek istedi. On beş yirmi adım sonra omzumun üstünden arkama doğru baktığımda yanındaki arkadaşına bir şeyler anlatıyordu, tahmin etmesi güç değil, anlattığı hikâye benim hikâyemdi. İbret vesikası olarak burada da misyonum devam ediyordu. Bu ve bunun gibi manzaralara alışmam gerek. Yine yürümeye devam ettim, çalıştığım bina bu genişçe arazinin göbeğinde yer aldığı için bir başıma ve sessizce düşünüp gidebileceğim on dakikalık daha yolum vardı.

Orda burda yatan ve açlıktan bitap düşen köpekler gördüm her yerde. Bir deri bir kemik kalmış zavallılara acıdım. Sonra gözüme yabancı gelmeyen birkaç insan geçti sanki yanımdan ama kim olduklarını çıkaramadım, onlar da beni fark etmediler. Belki de uzaktan kim olduğumu anladılar fakat benimle konuşmak istemediler. Olabilir, dedim kendi kendime, insanın ağzında dilinin ve kelimelerinin büyüdüğü, bazı kelimelerin çıkamadığı zamanlar vardır bilirim. O tatsız saniyeleri ya da dakikaları yaşamamak için kaçmış olabilirler. Bu düşünceler beni uzun süre idare etti, kendime geldiğimde çalıştığım binanın girişindeydim.

Binaya girdim, selam verenlerin selamını aldım, yanıma gelenlerin iyi niyetlerle söyledikleri sözleri dinledim, teşekkür ettim. Güç bela sandalyemi çektim ve masamın başına yerleştim. Bıraktığım gibi değildi masam, sanırım müstahdem biraz derleyip toparlamıştı. Kâğıtlar üst üste koyulmuş ve masanın bir köşesine istif edilmişti. Bilgisayar masamdaki kahve bardağı yıkanmış ve yerine konmuştu. Masam tertemizdi. Muhtemelen bir iki gün önceden adım geçmişti bir konuşmanın içinde, gelecek demişlerdi. Müstahdemse elinden gelen en büyük iyiliği yapmıştı benim için, o günlerin anısını taşıyan masamı silmişti.

Yine bir sürü çalışma arkadaşım geldi yanıma, uzun uzun

sohbetler edildi. Kimisi ben yokken dairede neler olup bittiğinden bahsetti, müdür kime kızmış, şef neden bilmem kime fırça atmış, kimler fazla mesaiye kalmış vesaire. Hatta patavatsızın biri yeni bir stajyer kızdan söz etme gafletinde bile bulundu. Görmeliymişim, ne dolgun göğüsleri, ne uzun bacakları varmış... “Git başımdan,” dedim “git.” Kalabalıklar insanın acısıyla yüzleşmesine fırsat vermiyor.

Sonra Müdür Bey geldi yanıma, ayağa kalktım, bana doğru uzattığı elini sıktım, sessizce söylediklerini dinledim, başımı sallayarak karşılık verdim. Bir anda dairenin ağlama duvarı olmuşum, gelip benimle birkaç dakika geçirenler teselli bulup gidiyorlardı fakat ben teselli denilen duyguya uzaktım. İnsanın içi nasıl teselli bulur? Kalbim ağrıyorsa tesellisi nereden gelir?

Tüm bu sohbetler, gelip gitmeler, hâl hatır sormalar, güçlü ol kardeşimler, yanındayızlar, akşam kimseye söz verme gidip bir şeyler içelimler, sen yine de stajyeri bir görler, kendini işine vermelişinler öğlene kadar sürdü. Aslında iş dışında pek görüşmediğim arkadaşlarım beni öğlen de yalnız bırakmadılar, birinin arabasına bindik ve beni işyeri sınırlarının dışında yer alan ve aramızda seveni bol olan bir esnaf lokantasına götürdüler. Tüm bu kaşık, çatal sesleri, tüm bu gülüşmeler, ekmek bölüşmeler bir an olsun içimi rahatlatmadı diyemem. Aylar önce de böyle olmuştu, hiçbir şey yemeden geçen bir buçuk günün sonunda karnım acıkmıştı ve ben kendimden utanmıştım.

Masadaki konuşmalar uzadıkça uzadı, bu esnada garsonlar boş tabakları alıp çaylarımızı getirdiler. Çayların gelmesiyle sohbet daha da basitleşti. Müdürün ve şefin dedikodusu başladı bir anda. Yine varlığım ikinci plandaydı, yine herkes kendi derdine, kendi yaşamına dönmüştü.

Yemekten sonra hep birlikte daireye döndük. Herkes köşesine çekildi hâliyle, işinin başına döndü. Alışkındım zaten buna, kimseyi ilelebet benle ilgilenmeye memur edemezdim. Ben de

oturduğum onlar gibi yerime. Pencereden görünen ağaçları izlemeye başladım. Ağaçlar dedim –canım ağaçlar dememek için zor tuttum kendimi- ne güzel, ne rahatsızsınız. Kimseniz yok, sadece benzerleriniz var. Tıpkı benim gibi, benim şu ofisteki durumum gibi. Bu insanlar da bana benziyor ama hiçbiri yakınım değil. Hatta arkadaşım oldukları bile şüpheli. Bir felakette birleşen duygulardan söz edilebilir ancak.

Sonra o ağaçların arkasında uzanan yol geldi aklıma. Birden zihnindeki virajı aldım, orta şeritten ağır ağır ilerlemeye başladım. Aylar önce de böyle olmuştu, oturduğum koltuktan yolun akışını izlemiştim. Birinin eli vardı omzumda, kim olduğunu hatırlamıyorum şimdi. İnsan nasıl da unutup omuzundaki eli zaman geçince. Bana “güçlü olmalısın,” diyordu, “yalnız değilsin, biz varız, ben varım,” diyordu. Kimdi o “ben” sahi? Şimdi neredeydi? Neden yalnızdım? Zihnindeki araba hızlandı, durmamacasına ilerliyordu. Sonra kapısından girdim o soğuk mermer taşlardan oluşan ölüler ormanının. Ezbere bildiğim parsel numarasına doğru bastım gaz pedalına. Sanki tüm bir mezarlık bana tahsis edilmişti. Sanki herkes benimle aynı soyadını paylaşıyordu. Gittim, durdum bir tanesinin önünde. Ne dua ne de başka şey, ağladım sadece. Beni neden yalnız bıraktın? Sonra yanındaki mezarda yatan meftaya kızdım, sonra diğerine, sonra bir diğerine. Bu ritüel böyle beş mermer huzurunda devam etti.

Saat üç oldu. İstesem erkenden çıkıp yollarda dilediğim kadar yürüyebilir, bilmediğim sokaklarda kaybolarak evimin yolunu bulmaya çalışabilirdim. Tabii tüm bu zaman zarfında kendi kendimi telkin ederek; kendini toparlamalısın, zihnindeki görüntüyü silmelisin, diyerek avare avare dolaşırdım. Felaketin insana sağladığı ayrıcalığı kullanabilirdim. Yani isteseydim yapardım ama yapmadım. En başından öyle karar vermiştim. Ne olursa olsun kendimi toparlamak için mesai bitimine kadar kalacaktım işyerinde. Zor oldu, çok daraldım, çok girdim çıktım

odalara, pek çok kez ellerim cebimde binanın etrafını tavaf ettim ama başardım. Saat beş olduğunda ben de herkes gibi mesaimi bitirdim ve işyerinden ayrıldım. Herkese “iyi akşamlar,” dedim, “sağ olun yanımda oldunuz, böyle böyle geçecek,” dedim. Geçmeyeceğini bile bile...

Otobüse bindim ve şehrin en büyük ölüler evine gittim. Hepsi son derece rahat bir şekilde karşılamışlardı beni. Hiçbiri şöyle azıcık da olsa doğrulmadı yerinden ama olsun, sevdim bu samimiyeti. Düşlerimde gördüğüm, işyerinde hayalini kurduğum mezarların başına vardım ve kurumuş toprağı ellerimle eşelemeye başladım. Kendi kendime toparlanmalıyım diyordum, zihnimdeki görüntüyü silmeliyim.

Başka bir felaketten gayrı ne unuttururdu ki beş yanmış beden kalıntısını? Kemikler, dedim -yine canım kemikler dememek için zor tuttum kendimi- siz burada üşüyor musunuz? Yanarak ölenler de üşürler mi söyleyin, dedim. Kucağıma aldım ve üşümemeleri için sarıldım hepsine. Kendimi toparlamalıyım diye düşünerek uyudum bir mermere sırtımı vererek... Kendimi toparlamalıyım, yavaş yavaş kendime gelmeliyim, zihnimden o görüntüyü silmeliyim... Yavaş yavaş. Yavaş...